

Italianul Giorgio Agamben este unul dintre marii filosofi contemporani ai lumii. Cuvintele lui au greutate și în sfera politică, fiind extrem de popular în presă și în mediul universitar occidental. În urmă cu câteva zile, Agamben a publicat un articol extraordinar despre situația specială care ne definește acum viețile, cauzată de Covid-19. Textul a produs vii dezbateri în mai toate limbile de circulație, fiind comentat pro sau contra.

”Biosiguranța și politica

Ceea ce izbește în reacțiile și dispozitivele de excepție care au fost puse în aplicare în țara noastră (și nu numai în aceasta) este imposibilitatea de a le observa dincolo de contextual imediat în care par să acționeze. În schimb, sunt rari aceia care, după cum ar impune să o facă o analiză politică serioasă, le interpretează ca simptome și semne ale unui experiment mai amplu, în care este în joc o nouă paradigmă de guvernare a oamenilor și lucrurilor. Într-un volum publicat încă de acum șapte ani, și care merită să fie citit cu atenție (Tempêtes microbiennes, Gallimard 2013), Patrick Zylberman descriesese procesul prin care siguranța sanitară, rămasă până atunci pe lângă calculele politice, devenea o parte esențială a strategiilor politice statale și internaționale.

În discuție nu este altceva decât un soi de ***"teroare sanitară" ca instrument pentru a guverna*** ceea ce era definit ca și worst case scenario, scenariul cel mai rău. În conformitate cu această logică a celui mai rău, încă în 2005, Organizația Mondială a Sănătății anunțase de la "două la 150 milioane de morți pentru gripa aviară care venea", sugerând o strategie politică pe care statele atunci încă nu erau pregătite să o accepte. Zylberman arată că dispozițiile sugerate constau din trei puncte:

1). construirea, pe baza unui risc posibil, a unui scenariu fictiv în care datele sunt prezentate în așa fel încât să favorizeze comportamente care permit să fie gestionată o situație extremă;

2). adoptarea unei logici a situației celei mai rele ca regim al raționalității politice;

3). organizarea integrală a corpului cetățenesc în așa fel încât să fie întărită la

maximum adeziunea la instituțiile de guvernare, producându-se un soi de civism superlativ în care obligațiile impuse sunt prezentate drept probe de altruism și cetățeanul nu mai are un drept la sănătate (health safety), ci devine juridic obligat la sănătate (biosecurity).

Ceea ce descria Zylberman în 2013 s-a verificat în mod punctual astăzi. Este evident că, dincolo de starea de necesitate legată de un anume virus care va putea să lase loc în viitor altuia, în discuție este prefigurarea unei paradigme de guvernare a cărei eficacitate o depășește de departe pe cea a tuturor formelor de guvernare cunoscute de istoria politică a Occidentului până acum.

Dacă deja în decăderea progresivă a ideologiilor și a credințelor politice rațiunile de siguranță permiteau să fie acceptate de către cetățeni limitări ale libertății pe care mai înainte nu erau dispuși să le accepte, biosiguranța s-a dovedit capabilă să prezinte absoluta încetare a oricărei activități politice și a oricărui raport social ca o maximă formă de participare civică. Astfel, s-a putut să se asiste la paradoxul ca unele organizații de stânga, obișnuite în mod tradițional să revendice drepturi și să denunțe violări ale constituției, să accepte fără rezerve limitări ale libertăților, hotărâte prin decrete ministeriale lipsite de orice legalitate și pe care nici chiar fascismul nu a visat că le-ar putea impune.

Este evident faptul - și chiar și autoritățile de guvernare nu încetează să o amintească - că ***așa-numita "distanțare socială" va deveni modelul politicii care ne așteaptă*** și că (precum) au anunțat reprezentanții unei așa-numite task force, ai cărei membri se găsesc într-un evident conflict de interese cu funcțiunea pe care trebuie să o exercite) se va profita de această distanțare pentru a înlocui peste tot cu dispozitivele tehnologice digitale raporturile umane în fizicitatea lor, devenite, suspecte de contagiere (contagiare politică, se înțelege).

Lecțiile universitare, cum a recomandat deja MIUR, de anul viitor se vor face în mod stabil online, persoanele nu se vor mai recunoaște privindu-se în față, care va putea fi acoperită cu o mască sanitară, ci prin dispozitive digitale care vor recunoaște date biologice prelevate în mod obligatoriu și orice "adunare", fie că e făcută pe motive politice sau pur și simplu din prietenie, va continua să fie interzisă.

În cauză este o întreagă concepție despre destinele societății omenești într-o perspectivă care, prin multe aspecte, pare că ar fi preluat de la religii de-acum la apusul lor, ideea apocaliptică a unui sfârșit al lumii. După ce politica a fost înlocuită de către economie, acum, și aceasta,

pentru a putea guverna, va trebui să fie completată cu noua paradigmă a biosiguranței, căreia vor trebui să-i fie sacrificate toate celelalte exigențe.

Este legitim să te întrebi dacă o astfel de societate se va mai putea defini umană sau dacă pierderea raporturilor sensibile ale figurii, ale prieteniei, ale iubirii va putea fi compensată, într-adevăr, de o siguranță sanitară abstractă și, de presupus, întrutotul falsă.”

11 mai 2020, Giorgio Agamben

[Sursa: www.stiripesurse.ro](http://www.stiripesurse.ro)

Traducere: Ștefan Damian